

nijvertijd

Met veel belangstelling zag ik uit naar het boek over de *Geschiedenis van Deventer* van Henk Slechte. In deel 2 wordt de geschiedenis van de industrie uitgebreid “van begin tot eind” besproken. In de 18e eeuw worden de eerste stappen op het pad van de industrialisatie gezet. Vooral drukkerijen hebben dan al kenmerken van de latere industriële revolutie. In dit verband wordt Jan de Lange genoemd die in 1779 stadsdrukker wordt.

Hendrik Lindeman ziet Slechte als de pionier van de Deventer industrie. Hij sticht in 1755 de “Yzermoole”. Een andere pionier is George Birnie die in 1797 een tapijtfabriek opricht die later de “Koninklijke Deventer Tapijtfabriek” wordt. Ook noemt hij Hendrik Jan Ankersmit die in 1865 als eerste een textielbedrijf buiten de vestingwerken start.

Deventer wordt van handelsstad in het begin van de 20e eeuw een industriestad. De industrie domineert de stad tot ver in de jaren zeventig van de vorige eeuw economisch én maatschappelijk. De fabrieken en de daarbij behorende arbeiderswoningen bepalen ook het fysiek aanzien van Deventer. Omstreeks 1975 neemt de dienstensector de rol van economi-

sche motor grotendeels over. Het is een boeiende geschiedschrijving geworden met prachtige beeldredactie van Henk Nalis.

Het einde van Deventer als industriestad wordt ook gemarkeerd door de oprichting van de SIED in 1995. De industrie is dan bijna geheel erfgoed geworden. Het werk van de SIED tot behoud van het industrieel erfgoed onder meer voor de Raambuurt en de publicaties van de SIED komen eervol aan de orde. Zo wordt voor de industrie in de 20e eeuw de Nijvertijd “als een rijke en vaak verrassende bron” aangemerkt.

Het 25e nummer van Nijvertijd ligt voor u. Voor dit jubileumnummer nu eens geen historisch thema maar meningen van personen die het werk van de SIED goed kennen en van belangstellende burgers. De gesprekken leveren een interessant beeld op en bieden samen met het boek over de stadsgeschiedenis veel inspiratie voor de toekomst. Een mooie uitdaging voor mijn opvolger Eric Giesbers.

Gijs van Elk.

25

JAARGANG 14 | DEC. 2010

De Stichting Industrieel Erfgoed Deventer, is opgericht in 1995. Doel is het behoud van industrieel erfgoed in Deventer en omgeving. Ons werkgebied omvat Bathmen, Deventer, Diepenveen, Olst, Twello, Voorst en Wijhe. Gegevens vastleggen, historisch onderzoek doen en daarover publiceren zijn belangrijke onderdelen van ons werk. Wij organiseren excursies, bijeenkomsten en lezingen en geven advies op het gebied van hergebruik van industrieel erfgoed. Natuurlijk zetten we ons in voor hergebruik van monumenten van bedrijf en techniek. Voor meer informatie: bel (0570) 615838 of mail info@sied.nl. U kunt ook onze Internetsite bezoeken: www.sied.nl

De SIED van buiten naar binnen

Inleiding van de redactie

De SIED van buiten naar binnen

Nijvertijd is een blad met vooral historische onderwerpen, maar soms wijken we daar vanaf. In het tiende nummer (2002) keken we terug op de belangrijkste gebeurtenissen van de jaren daarvoor. In het twintigste nummer (februari 2008) kwamen vrijwilligers van de SIED aan het woord over wat hen bezighoudt. In dit vijfentwintigste nummer wil de redactie aan de hand van een aantal gesprekken een beeld krijgen over hoe *de omgeving* van de SIED naar de SIED kijkt. We hebben daarbij gekozen uit personen die de SIED -vaak vanwege het werk- al goed kent en een aantal 'geïnteresseerde bewoners van Deventer'. De geïnterviewden komen uit Deventer, maar ook uit Overijssel en Den Haag of hebben een landelijke rol 'in het industrieel erfgoed'. Zo hebben we een brede groep van gesprekspartners samengesteld.

We hebben de gesprekken gevoerd aan de hand van een aantal thema's: hoe is de naamsbekendheid van de organisatie, kent men de activiteiten, wat is de kern van de SIED, hoe ziet men de toekomst van de SIED, wat moet de SIED vooral niet doen en waar moet de SIED voor oppassen?

We danken onze gesprekspartners voor hun bereidheid mee te doen, voor de prettige en inspirerende gesprekken en hun goede en kritische observaties.

De redactie van dit nummer bestaat uit: Eric Giesbers, Ipe de Graaf (eindredacteur), Janleo van de Laar en Gerben Vierstra. De fotografie is van Theo de Kreek.

TOP 10

van industriële panden

De redactie heeft bij de vrijwilligers van de SIED gepeild welke persoonlijke 'Top 10' zij zien van (nog) bestaande industriële panden in Deventer en omgeving.

Van deze 'Top 10' ziet u afbeeldingen in dit nummer. Het gaat om panden met en zonder monumentenstatus en de meesten zijn gewoon in gebruik. Een enkel pand wacht nog op herbestemming. Opvallend is dat de vrijwilligers van de SIED de Raambuurt hoog in de ranglijst plaatsen: 5 panden uit de Raambuurt in de Top 10!

De uitkomsten van de peiling zijn niet representatief. De SIED wil wel een beter beeld krijgen van de voorkeuren van de achterban (onder andere de donateurs). Er zijn daarom plannen om een bredere peiling uit te zetten.

Waar ken je de SIED van?

Het overgrote deel van de geïnterviewden kent de SIED vanuit hun professionele achtergrond. 'Wanneer je werkt in de sfeer van erfgoedbehoud kom je op een goede dag de SIED vanzelf tegen', zoals één van hen opmerkt.

De verscheidenheid aan activiteiten van de SIED werkt in dit opzicht bijzonder positief. Meerdere malen wordt de jaarlijkse fototentoonstelling met de Deventer Fotokring genoemd: 'zoomt in op de inhoud van een industrieel proces en laat er tegelijkertijd de artistieke waarde van zien'. Een soortgelijke uitstraling heeft de jaarlijkse tentoonstelling op Open Monumentendag. Ook de presentatie van de stedenbouwkundige plannen leverde veel publiciteit op, ook al was lang niet iedereen het er mee eens, dat dergelijke plannen tot het werkterrein van de SIED behoren. De plannen voor Senzora en het Pothoofdpark halen wel de krant en bereiken daarmee 'de geïnteresseerde burger'. Opvallend genoeg komen de boeken van de SIED over Ankersmit, Auping en De man van Deventer in de gesprekken weinig ter sprake. Hetzelfde geldt voor de industriële namen op de nieuwbouw in de Bergpoortstraat in de Raambuurt, voor het in het straatbeeld terug-

brenge van oude muurreclames en gevelteksten en zelfs voor de gereconstrueerde Raambrug bij het Pothoofd. Het is verrassend te horen dat men zoiets vanzelfsprekends als het naambord en de vlag op het kantoor van de SIED dan weer wel vaak noemt.

Wat de communicatiekanalen van de SIED betreft, bezoeken met name de geïnteresseerde burgers onder de geïnterviewden de website wel eens: 'goed, overzichtelijk'. 'Mensen uit het vak' komen hier minder snel aan toe. Over het blad Nijvertijd is men unaniem positief: het wordt goed gelezen, ook door mensen die al veel te lezen hebben en de inhoud is bondig en informatief. De opmaak is tijdloos en past bij de historische onderwerpen.

Historische dimensies blijven altijd in trek

DIRK BAALMAN

10

GEBOUW **Bussink**
BOUWJAAR **1951**
LOCATIE **Hanzeweg**
ARCHITECT **Postma**

De activiteiten van de SIED

De SIED heeft de afgelopen jaren flink aan de weg getimmerd maar niet alle initiatieven hebben zoveel aandacht getrokken als het bezwaarschrift dat de SIED indiende tegen het plan de oude kade aan het Pothoofd te slopen.

'Ik vraag me af: moet de SIED zich daar nu mee bemoeien? Waarom je druk maken over een oude kademuur die op zich geen waarde heeft? Bovendien komt er nu een prima oplossing om de cruiseschepen bij het IJsselhotel weg te halen!' Dat vindt Henny Gruben, burger van de stad. Dit is niet de enige negatieve reactie op de actie van de SIED om de achttiende-eeuwse Pothoofdkade te behouden. Ook de gemeente staat niet positief tegenover de werkwijze van de SIED. Er had in een eerder stadium contact moeten zijn over elkaars positie.

Charles Boissevain, directeur van het Historisch Museum, ziet het weer anders. Hij legt een verband tussen behoud van een object en de omgeving daarvan: 'Het behoud van een kademuur ligt dan niet buiten het bereik van de SIED. Wanneer het om behoud en inpassing gaat in een bredere en hedendaagse context, is hergebruik altijd een prima uitgangspunt'.

Stedenbouw en industrieel erfgoed

Velen halen de stedenbouwkundige voorstellen van de SIED positief aan. De plannen rond Sensora, maar vooral die van het Pothoofdpark brengen bij velen enthousiasme te weeg. Toch laat Harry Webers, directeur van Witteveen en Bos en voorzitter van de Deventer Kring van Werkgevers, een kritische noot horen: hij noemt het een voorbeeld van een project dat de SIED niet zou moeten entameren. Hij is wel voorstander van nauw omschreven plannen zoals voor het Automuseum (Ten Zijthoff) of Sensora. Het nadeel van brede plannen is dat de SIED niet meer onafhankelijk is: zij zou juist bóven de partijen moeten blijven staan.

Bert Renkema, voorzitter van de Stichting Oud Deventer, vindt ook dat de SIED dat soort stedenbouwkundige plannen niet moet maken en dat je als erfgoedorganisatie beter kunt reageren op voorstellen. Andere geïnterviewden beschouwen het doen van stedenbouwkundige voorstellen bij uitstek als een van de doelstellingen van de SIED.

Zo ziet Evert Jan Eggink van de N.V. Bergkwartier voor de SIED in het ontwikkelen van dergelijke stedenbouwkundige visies een duidelijke rol weggelegd. Doet de SIED daar niet aan mee, dan bestaat het risico, dat alleen naar de materie wordt gekeken. De huidige crisis kan worden benut omdat er nu ruimte is voor andere oplossingen en visies.

Hein te Riele is nog duidelijker: plannen als die rond Pothoofd en Sluiskwartier moet je niet alleen aan de stedelijke overheid en externe adviseurs overlaten. In plaats daarvan moet de gemeente beter naar initiatieven zoals die van de SIED gaan luisteren. 'De gemeente moet de SIED meer koesteren'. Voormalig wethouder Monumentenzorg Gerrit Berkelder heeft de

9

GEBOUW

Station

BOUWJAAR

1920

LOCATIE

Stationsplein

ARCHITECT

Menalda van Schouwenburg

ervaring dat bij ingrepen in de stad stedenbouwkundigen het voortouw nemen en monumentenzorg altijd op het tweede spoor zit. De ambtelijke top in Deventer ziet het belang van monumentenzorg niet in. Juist daarom vindt hij het sterk van de projecten van de SIED dat ze laten zien 'wat er kan en niet wat er moet'. Het plan Pothoofdpark is een goed voorbeeld van een dergelijke verbeelding: inspelen op de gevoelens die in de stad leven, de politiek kon niet om zo'n plan heen.

Het gebruik van het burgerinitiatief als middel om een plan op de politieke agenda te krijgen levert bij de gesprekspartners dus uiteenlopende opvattingen op. Een van geïnterviewden vindt het zelfs 'over de grens'.

Beschermen en herbestemmen

Voor velen betekent de SIED het beschermen en het hergebruik van het industrieel erfgoed. Kernvragen daarbij zijn: was een bedrijf kenmerkend voor Deventer, had het veel werknemers en heeft het pand een kenmerkende architectuur? Voor Henny Gruben is vooral van belang of de Deventenaar nog een band met het gebouw heeft: 'Jullie maken je bijvoorbeeld druk over Ten Zijthoff. De architectonische waarde daarvan ken ik niet - ik vind het geen interessant gebouw - maar belangrijker: geen Deventenaar kan je vertellen wat voor bedrijf daar heeft gezeten! Nauwelijks honderd meter verderop staat Senzora, dát hoort bij Deventer: de Schoemakers horen al 150 jaar bij deze stad'. Het oog wil ook wat en daarom geeft hij aan: 'Op zich goed dat het pand van Ten Hove in de Raambuurt bewaard is, maar het staat er toch wat afwijkend en niet passend bij'. Over de

BEHOUD KADEMUUR POTHOOFD (2008/2009) SIED EN STICHTING OUD DEVENTER ALS ACTIEVOERDER

De gemeente Deventer vroeg een sloopvergunning aan voor het rijksmonument vanwege een nieuwe kade voor cruiseschepen en het verlengen van de wandelpromenade langs de IJssel. SIED en SOD vonden de kade waardevol en dienden een zienswijze in tegen het verlenen van de monumentenvergunning. De zienswijze werd afgewezen, waarna beide organisaties een beroepsprocedure begonnen bij de bestuursrechter. Onder toezegging van nader overleg werd het beroepsschrift ingetrokken. SIED en SOD zagen mogelijkheden om er met de gemeente uit te komen. Acht maanden later moest geconstateerd worden dat het overleg mislukt was omdat voor de gemeente ook het gedeeltelijke behoud van de kademuur onaanvaardbaar was en de gemeente het risico van tijds- en budgetoverschrijding te groot vond.

PLAN POTHOOFDPARK SIED MAAKT VIA BURGERINITIATIEF EIGEN STEDENBOUWKUNDIG PLAN VOOR SLUISKWARTIER (2008)

De SIED heeft één keer van het burgerinitiatief gebruik gemaakt: het Plan Pothoofdpark. Met een burgerinitiatief is het mogelijk een onderwerp rechtstreeks op de agenda van de gemeenteraad van Deventer te krijgen. De SIED kreeg binnen enkele weken 550 handtekeningen bij elkaar. Voor een burgerinitiatief zijn er minimaal 300 nodig. Met het plan wil de SIED de historische stadsgracht herstellen, het gebied weer open maken, de historische Pothoofdkade behouden en het behoud van het pand van de voormalige molenmakerij F. ten Zijthoff realiseren.

Hergebruik is de ultieme vorm van duurzaam bouwen

EVERT JAN EGGINK

8

GEBOUW
BOUWJAAR
LOCATIE
ARCHITECT

Geurtsen v/h KVT
1904
Smyrnastraat
Mouton

Dirk Baalman
directeur Het Oversticht

Gerrit Berkelder
voormalig wethouder De-
venter voor o.a. Cultuur en
Monumentenzorg

Charles Boissevain
directeur Historische
Musea Deventer

Sikko Cleveringa
cultuurmakelaar Deventer
(tot november 2010)

Gerard Freyzer
geïnteresseerde
Deventenaar

Koos Havelaar
voorzitter Stichting Indus-
trieel Erfgoed Den Haag

Jan Jaap de Kroes
lid provinciale commissie
Heemschut

Gerda Kroeze
programmaonderdeelmana-
ger monumentenzorg en
archeologie gem. Deventer

Peter Nijhof
coördinator Industriële
Erfgoed Rijksdienst
Cultureel Erfgoed

Bert Renkema
voorzitter Stichting Oud
Deventer

Hein te Riele
directeur VVV Deventer

Sander Steenbruggen
geïnteresseerde
Deventenaar

Harry Webers
directeur Witteveen + Bos
en voorzitter Deventer
Kring van Werkgevers

Evert Jan Eggink
makelaar en directeur NV
Bergkwartier, Maatschap-
pij tot Stadsherstel

Henny Gruben
geïnteresseerde
Deventenaar

Hr. en Mw. Hofman
donateurs en geïnteres-
seerde Deventenaren

silos bij de sluis zegt Gruben: 'De grote silo zou je moeten behouden, de zwarte silo is een onooglijk gebouwtje'.

Kan de één in het geheel geen erfgoed in een vervallen industrieel gebouw zien, ronduit enthousiast is Hein te Riele: 'de Raambuurt was verdwenen zonder de SIED'. De stichting heeft volgens hem het klimaat geschapen om in die buurt de gebouwen te behouden, die als monument waren geïventariseerd. De strijd om het Ovimegebouw in 1996 was de voorbode van een omslag. Dit nieuwe klimaat heeft recentelijk bijvoorbeeld ook het behoud van het Geertruidenziekenhuis mogelijk gemaakt. 'De gemeente is beter gaan luisteren, ook naar de SIED'.

Ook anderen wijzen op het belang dat de SIED zelf komt met ideeën over hergebruik. Het past ook in onze tijd. Evert Jan Eggink: 'Hergebruik is de ultieme vorm van duurzaamheid'.

Samenwerking en projecten

Vaak worden de brede onderzoeksprojecten genoemd die de SIED heeft opgezet, waaronder het project *Deventer Blik* en de geschiedenis van de textielfabriek Ankersmit en van de beddenfabrikant Auping.

GEBOUW **Inkfabriek P. van Son**
BOUWJAAR **1889**
LOCATIE **Bergsingel**
ARCHITECT **Te Riele**

De samenwerking met andere partijen in de stad, zoals met oud-werknemers van allerlei bedrijven en het Historisch museum Deventer werkt positief uit en het draagvlak bij de Deventer' bevolking wordt groter. Ook de verrassende geschiedenis van *De man van Deventer* blijkt goodwill te kweken. Zo vindt Dirk Baalman, directeur van Het Oversticht: 'De onthulling van de muurreclame van Sam Noach was mooi georganiseerd, indrukwekkend, met de familie erbij. Uiterst sterke actie! Daar zijn jullie goed in. Met het blootleggen van historische kennis - en dat doen jullie beter en in een bredere context dan andere historische verenigingen - creëer je draagvlak'.

Charles Boissevain is groot voorstander van samenwerking die vastgelegd wordt in een strategische alliantie, een convenant, zonder verlies van eigenheid. Door samenwerking kunnen ideeën uitgewerkt worden door de partij die daar het meest toegerust voor is, ondersteund door de ander(en). Een voorbeeld van samenwerking is het geplande boek over de tapijtindustrie in Deventer, dat samen met een expositie over dat onderwerp wordt voorbereid.

Koos Havelaar van de Stichting Haags Industrieel Erfgoed legt ook het verband tussen onderzoek en draagvlak: 'De activiteiten die mij het meeste aanspreken zijn jullie groot opgezette onderzoeksprojecten en alles dat daar uit voort vloeit. Ik denk dan aan *Deventer Blik*, Ankersmit en Auping. Dit vind ik ook de kracht van industrieel erfgoedclubs als de onze. Daar ligt onze specialiteit en men verwacht dat ook van ons. Het belangrijkste is aandacht vragen voor het thema industrieel erfgoed. Daarmee kun je een breed draagvlak creëren'.

Gerda Kroeze van de gemeente Deventer sluit zich hierbij aan: zij ziet als kernopdracht van de SIED dat zij zich op alle terreinen van het industriële erfgoed beweegt en zich richt op zowel kennis als draagvlak. De positieve boodschap van de SIED spreekt haar aan.

MONUMENT EN BOEK ANKERSMIT HERINNERING EN GESCHIEDENIS VASTLEGGEN

In 1965 sluit textiel fabriek Ankersmit in de Deventer wijk Zandweerd. In 2000 verdwijnen de laatste restanten van het complex. De SIED zorgt ervoor dat er in de wijk een monument komt dat aan het belangrijke bedrijf herinnert. Bij de onthulling zijn veel oudgedienden aanwezig. De SIED besluit de geschiedenis van het bedrijf te onderzoeken en in 2006 verschijnt het boek *Ankersmit, honderd jaar katoen in Deventer*, een geschiedenis vol herinneringen van oud-werknemers.

MUURRECLAME EN BOEK DE MAN VAN DEVENTER

De reconstructie van de muurreclame van *De Man van Deventer* komt in 2008 op het programma van de SIED, wanneer de huidige bewoner van het pand, Otto van Huffelen, zich meldt. Hij heeft zich verdiept in de geschiedenis van Sam Noach, 'De Man van Deventer'. Dat leidt niet alleen tot de restauratie van de muurreclame zelf, maar ook tot een boek over Sam Noach, *De Man van Deventer. De man die niet verdwijnen kon*.

6

GEBOUW **Watertoren**
BOUWJAAR **1892**
LOCATIE **Ceintuurbaan**
ARCHITECT **Mulock Houwer**

De kern van de SIED

Er is een aardig algemeen beeld van de kern van de SIED uit de gesprekken te halen. Die kern is de combinatie van het behoud van gebouwd industrieel erfgoed en van de sociaal-culturele geschiedenis: de herinneringen en de verhalen.

De harde, stenen kant en de zachte menselijke kant komen zo aan bod. De kracht van de SIED is het combineren van beide benaderingen. Het industrieel erfgoed is zo onderdeel van het verhaal van de stad en het industrieel erfgoed is verankerd in het denken over de toekomst van de stad.

Op de vraag waarmee de SIED deze kern vorm moet geven komen suggesties als: plannen voor behoud en hergebruik van industrieel erfgoed, vastleggen van archieven en verhalen, geschiedschrijving van de Deventer industrie, stedenbouwkundige plannen.

Door zijn brede samenstelling heeft de SIED 'antennes in de samenleving, waardoor het niet alleen veel hoort, maar ook veel voor elkaar kan krijgen'.

Boeiend, dat de opvattingen over de positie van de SIED of de houding die de SIED moet innemen sterk uiteen lopen. Een aantal gesprekspartners is voorstander van het 'luis in de pels' model, waarbij de SIED vooral actiegroep is. Maar ook komen we de op-

vatting tegen dat de SIED zich vooral moet bekommeren over draagvlak en kennisoverdracht. Maar vooral moet de SIED zijn onafhankelijkheid behouden en gebruik blijven maken van het hele repertoire van meedenken, ideeën aandragen en protesteren. De kijk op de SIED wordt -en dat is goed voorstelbaar- beïnvloed door de eigen invalshoek: geïnterviewden uit het erfgoed vinden de actiekant belangrijker dan geïnterviewden in het bestuur.

Overal
liggen waarden

GERDA KROEZE

GEBOUW **Wijers**
BOUWJAAR **1899**
LOCATIE **Bergpoortstraat**
ARCHITECT **Beltman**

De toekomst van de SIED

Eén van de geïnterviewden zegt: 'Het zou best kunnen dat de SIED een uiterste houdbaarheidsdatum heeft'. Verreweg de meesten zijn van mening dat er altijd historische interesse zal blijven, ook op het gebied van industriële bedrijvigheid.

De vraag naar je afkomst, naar hoe het vroeger was, waar en hoe je familie vroeger werkte en leefde zijn vragen naar je eigen identiteit. De interesse komt wel, maar vaak pas op een wat latere leeftijd. Gerard Freyzer, geïnteresseerde inwoner, vindt dat de SIED daarbij kan stimuleren: 'alerte burgers moet kweken'. Peter Nijhof, coördinator Industrieel Erfgoed bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, wijst erop dat er altijd weer aanleiding is tot bestudering en bescherming van recenter gebouwd industrieel erfgoed en de bijbehorende documentatie. Jan Jaap de Kroes van de Bond Heemschut adviseert om 'verder het industriegebied in te gaan'. Nijhof wil dat de SIED de ommelanden niet vergeet.

De vraag naar ideeën voor nieuwe activiteiten maakte veel creativiteit los. Wat het meest opvalt, is dat bijna allen vinden, dat de SIED nog veel meer naar buiten moet treden. Men zou andere doelgroepen dan de donateurs aan kunnen spreken en daarmee bewust buiten de traditionele doelgroep van geïnteresseerden kijken. Men zou ook op andere locaties dan de Silo zichtbaar kunnen zijn, nog meer

samen kunnen werken met andere erfgoedorganisaties. Men zou aansluiting kunnen zoeken bij de jongere generatie. Ook het buitengebied en de regio zou men meer kunnen betrekken bij het werk.

De vraag levert ook veel concrete suggesties op. Een paar voorbeelden: maak een 'top 10' van industriële gebouwen waar 'je voor gaat als SIED', breng industrieel erfgoed in als onderwerp bij de introductie van nieuwe studenten of nieuwe leden van organisaties als de Deventer Kring van Werkgevers, betrek aansprekende Deventenaren als rolmodel bij je werk, ontwikkel 'doedingen' voor kinderen en stimuleer, dat industrieel erfgoed een vast onderdeel uitmaakt van het onderwijsprogramma.

SIED
gaat niet snel buiten haar
boekje
DIRK BAALMAN

4

GEBOUW **Kunstenlab**
BOUWJAAR **1928**
LOCATIE **Emmastraat**
ARCHITECT **Postma**

Wat moet de SIED vooral niet doen?

Hier wordt het spannend. De meningen lopen sterk uiteen over het werkgebied van de SIED. En dan juist over acties waarbij de SIED zich bezighoudt met stedenbouw.

Het bekendste voorbeeld – het plan Pot-hoofdpark – kent duidelijke voorstanders én tegenstanders. Dat komt zowel door het onderwerp - een stedenbouwkundig plan - als het gekozen instrument - het burgerinitiatief-. Positie kiezen en tegelijk het instrument van het burgerinitiatief gebruiken leidt niet vanzelfsprekend tot applaus en dat is wennen voor de SIED.

Tegenstanders van een brede SIED brengen in dat de SIED door zulke plannen de onafhankelijkheid kan verliezen. Ze vinden dat stedenbouw geen kerntaak is en dat de SIED dan het risico loopt teveel in de politieke discussies wordt meegezogen. Voorstanders vinden dat de SIED juist met zulke plannen moet komen als andere organisaties dat laten liggen.

Jullie kracht is: nieuwe vormen
weten te vinden om
historie
de historie plek te geven

SIKKO CLEVERINGA

GEBOUW **Ten Hove**
BOUWJAAR **1910**
LOCATIE **Bergpoortstraat**
ARCHITECT **Van Harte**

3

Als het verleden
bot vangt, komt het
heden in de
heden
verdrukking

MW. HOFMAN

Tot slot: gevaren voor de SIED?

De gesprekspartners zien een goede toekomst voor de SIED, maar waarschuwen wel voor het risico van starheid, eenzijdigheid, verkoking en institutionalisering.

De SIED moet geen onderdeel van het establishment worden! Maar tegelijkertijd moet de SIED zich niet isoleren van andere organisaties en de overheid. En de SIED moet er tenslotte voor waken zó breed te worden dat haar eigenheid verdwijnt.

Mooiste cadeau is
opheffen
HEIN TE RIELE

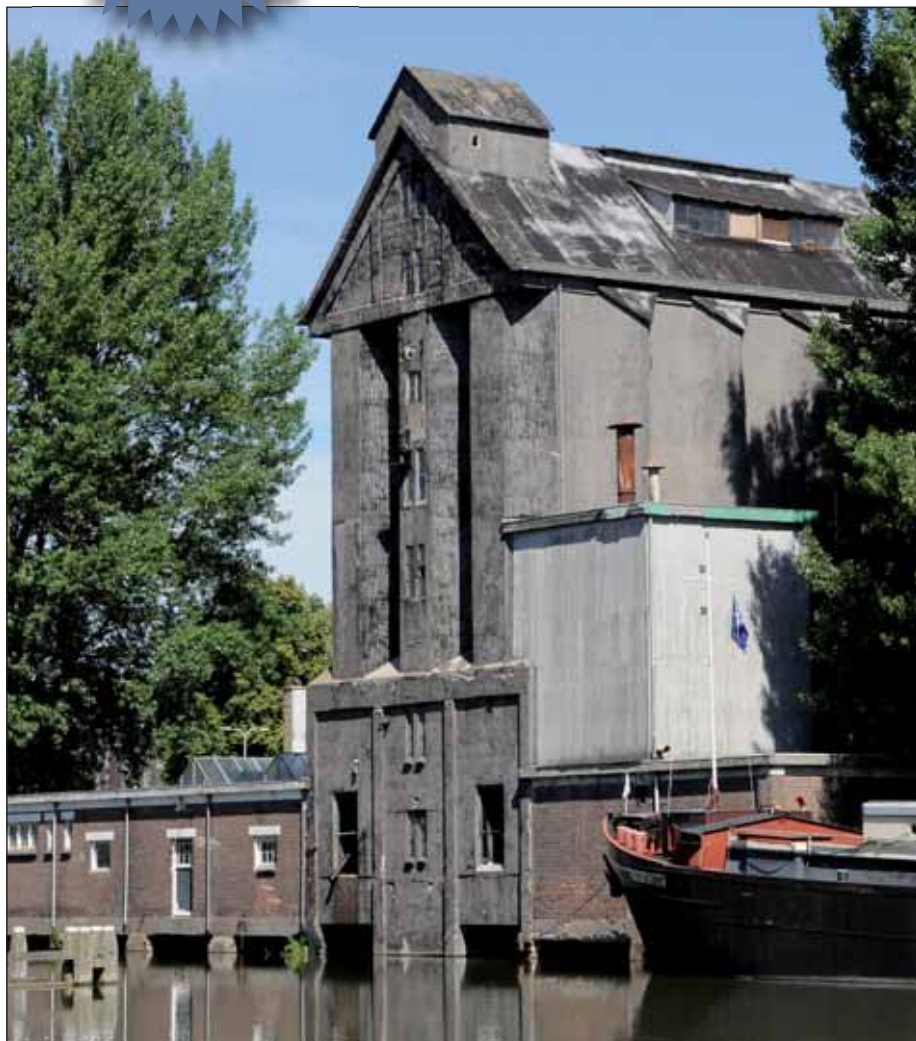
2

GEBOUW **Modellenmagazijn Nering Bögel**
BOUWJAAR **1905**
LOCATIE **Raamstraat**
ARCHITECT **onbekend**

1

GEBOUW **Zwarte silo**
BOUWJAAR **1923**
LOCATIE **Mr. H.F. de Boerlaan**
ARCHITECT **Van Harte**

Onbetwiste nr. 1?

Hierboven ziet u de nummer 1 uit de peiling bij de medewerkers van de SIED. De SIED beheert de Zwarte Silo en bijgebouwen sinds 2002. Door hier aanwezig te zijn heeft de SIED veel Deventenaren naar het Havengebied getrokken en het draagvlak voor herbestemming vergroot.

De uitkomsten van de peiling zeggen alleen iets over wat de medewerkers van de SIED vinden en zijn niet representatief. De SIED wil wel een beter beeld krijgen van de voorkeuren van de achterban (onder andere de donateurs). Er zijn daarom plannen om een bredere peiling uit te zetten.

De firma A.J.Lammers kocht in 1923 aan de Mr. H. F. de Boerlaan een stuk grond van de gemeente achter de toenmalige brug. De silo telt 31 cellen, waaronder 15 grote zeshoekige cellen en is 30 meter hoog. De overige, kleine, cellen worden door de restruimtes gevormd. Een ander woord voor cellen is "karen".

De silo-indeling is aan de buitenzijde zichtbaar, de cellen vormen tegelijkertijd de gevels. De buitenbekleding van het beton bestaat uit met fijn grind ingestrooid bitumen. De zwarte kleur is niet oorspronkelijk. Toch noemt iedereen dit de 'Zwarte Silo'.

Colofon

Tekst: Ipe de Graaf
Redactie: Eric Giesbers, Ipe de Graaf, Janleo van de Laar en Gerben Vierstra
Vormgeving: Pieter Ellens
Allison grafische vormgeving Deventer
Fotografie: Theo de Kreek

Nijvertijd is een halfjaarlijks verschijnend bulletin van de Stichting Industrieel Erfgoed Deventer (SIED), bestemd voor donateurs en andere betrokkenen en geïnteresseerden.

ISBN 1388-2759

Donateur

Donateur kan men worden door overmaking van:

€ 15,- (of meer) voor particulieren

€ 25,- (of meer) voor organisaties

€ 50,- (of meer) voor bedrijven

€ 250,- (of meer) voor 'Vrienden'

op bankrekening 415141

t.n.v. Stichting Industrieel Erfgoed Deventer.

Adres: Parkweg 3, 7411 SG Deventer.

Vriend van de SIED

De SIED heeft een bijzondere relatie met een aantal donateurs, die we Vriend van de SIED noemen. Voor de Vrienden gelden extra faciliteiten: het logo prominent op de website en vermelding in de Nijvertijd.

De Vrienden van de SIED zijn:

ABN AMRO

BAM Woningbouw Deventer

Deventer Kring van Werkgevers

Eno Zorgverzekeraar

Ten Hag Groep

Impress

Rentree

Saxion Hogescholen

Schaap Bliksembeveiliging Ontstoringstechniek

Soils milieuvadvisbureau

Tauw

Witteveen + Bos

www.sied.nl